

rab (àdhuc al S. de Logroño, poc o molt), no hi ha dificultat a veure-hi -*ETUM* convertit en -*it*.

En tot això han fallat totes les pistes aràbigues. Mirant d'exhaurir encara tota possibilitat en aquest sentit, havia pensat si podia haver-hi en el nom valencià trasllat del nom de Beirut, la ciutat síria capital del Líban, recordant-me dels molts àrabs sirians que militaren a Al-Andalus; i tenint esment d'una forma *Barith* o *Berytus* en què l'anomenen certes fonts hel·lenístiques o del baix llatí. Però ho hem de deixar córrer perquè no sé que aquesta forma amb *i* es trobi en àrab, ni s'explicaria que aquest nom propi d'una ciutat prengués article *Al-* en traslladar-lo a València.

En definitiva insistim que no hi ha forma comprovada en -*t* del nom valencià, i que en canvi són en -*(e)* les del nom castellà: en els uns constantment, en els altres predominant i definitiva. La deducció és que en totes hi ha només casos de la confusió esporàdica de -*t* i -*k* finals. Un cas semblant de -*it* > -*ic* trobarem en *Butsènit* (vacil·lació semblant).

En fi l'únic indici ferm i inequívoc de l'origen del NL valencià és la seva colpidora identitat amb un NP d'existència i origen perfectament comprovats: sobretot en català: *Albarigo* ja nom d'home a Terrassa l'any 988 (*BABL* VII, 393). S'estegué cap al Sud, i fins a terres valencianes: *l'Alberic* a Alcalà de Xivert (xxviii, 179.9), «*Malà delz Alberiks*» a les Coves de Vinromà (xxviii, 147.12), Corral «*del Briks*» a Cabanes (xxix, 123.3). També entremig, es troba convertit en topònim, en un lloc antic entre el Baix Penedès i el Camp de Tarragona, prop de Castellví de la Marca, el Montmell i Montoliu: «a collo de *Albaric* usque ad Franchlinum et a tº de Monte Maelli usque ad te. de Monte Olivo» a. 1209, «dono tibi -- Castro Veteri de Penitensi cum omne iure meo ultra collem de *Albaric*» 1207, «collem de *Albarico*» a. 1221 i 1225 (*BABL* I, 234, 233, 236). En terres més nòrdiques el trobem en forma sincopada: Jeroni *Albrich* prior d'un Col·legi a Lleida 1680 (Serra V., *Pinós Mipl.* III, 148); i passant a NL: estany d'*Albric*, un dels que envolten el te. de Pollestres (xxvii, 168.11); Puig de *l'Aubric* te. Vidrà (xiii, 16).

És clarament un NP germ. dels més corrents, format amb els dos components fecundíssims ALB(1) + -RIK; és també ben conegut a Alemanya (*Alberich*) i a Itàlia: *NLL* de Toscana *Poggio-Alberighi*, i *Brigo* (Pieri, *Top. V. d. Arno*, 201).

En els NPP germànics tornats topònims catalans és corrent la fixació en genitiu, llavors evolucionant en -*rizi* > -*riu* (*E. T. C.* I, 40-55). També en aquell nom del Penedès: «collo de *Albarici*» any 1207 (*BABL* I, 243). I ja evolucionat en -*ze*, en una altra comarca, el Solsonès: «vinea de *Albarize* --- vinea que mihi advenit de *Albarize*» en un doc. de 1030 relatiu a Riner, que llegeixo a l'Arxiu de Solsona.

Aquesta personal és, doncs, l'etimologia sòlida del NL valencià. Un d'aquests personatges de nom *Alberic* donà el nom de la sèquia, i de la modesta alqueria d'*Alberic*, que per tant no és gens estrany que només apareguin amb poc ressò i importància en els textos

antics: només s'hi installarien alguns serfs moriscos dels afores d'Alzira, fins que la fertilitat del terme «si eres pobre i vols ser ric ---» hi anà cridant més gent, cristians i tot, a l'últim, fent-hi fer parròquia pròpia, però ben tardanament. Teníem raó en admetre sumàriament aquest origen d'entropònim germànic, Sanchis Guarner i jo (*E. T. C.* I, 247). També fóra possible aquesta etimologia per a la Canyada de *Beric*, i àdhuc en el poble del partit de Borja, ens hi farien pensar les variants més antigues.

¹ No sembla però que pugui resultar de confusió amb noms del *Rept.* con *Alboret*, *Albirayatz*, *Alborayet*, ben identificats amb altres llocs. D'unes altres variants que diu Sarthou (*GGRV* II, 78), cap cita ni tampoc prova, i semblen encara més arbitràries.

² Encara que ho recull SSiv., i els saberuts del poble, m'ensenyaven que el tal «alberg» és la «Casa de Gregori Fèlix» al NNE. (xxxI, 116.3). — ³ Per desenganyar En Moll que havia admès l'error d'Asín, cerco més, i res trobo aplicable: hi ha *uariq* en *RMa* però com a equivalència de «argentum» (251), *graaq* s. v. folium, però aquest mot hi té el sentit de «carta» (284) i el de «cultellus», i amb glossa «biceps» (327). Uns topònims hispànics han passat per venir d'aquesta arrel: *Ourique* a Portugal i *Ubrique* a la prov. de Cadis, segurament pensant que *aurâq* és un dels tres plurals que s'atribueixen a *urâqa*, però això també és ben dubtós (perquè *â* entre *r* i *q* no pot tornar-se *i*): sobretot per al portuguès trobo molt més versemblant que vinguin d'un NP germànic (com EURIK). Però fóra en va cansar-nos-hi més quan ja estem escarmentats dels procediments vergonyosos d'Asín pel cas d'*Albatera* (veg.).

ALBERRI

Pron. *albêri*: només en tinc notícia directa com a pda. muntanyenca de Cocentaina (xxxiv, 19.10); id. en «Proa», febr. 1936; *AlcM* el posa com a «muntanya prop d'Alcoi». Crec que deu ser el ben conegut adj. aràbic *al-barrî* 'l'extern, l'exterior' (vegeu *barri*, *DECat*), car havent-hi síl·laba pretònica tancada, el vulgar reculava l'accent, i llavors per metafonia la *a* esdevenia *é*. Essent entremig d'Alcoi i Cocentaina li escau el sentit d'exterior. Fóra més arriscat, i poc versemblant, pensar en un íberisme a base del bc. *albo* 'costat' + *erri* 'comarca'.

ALBESA

Vila important i antiga, uns 15 k. al N. de Lleida i 12 al SO. de Balaguer. El seu paper fou important en la Reconquesta: s'hi guanyà una batalla contra els moros a primers del S. xi, i en la pugna dels Comtes de Barcelona per assegurar per al nostre Estat central el domini del migjorn del Principat; el 1120 R. Berenguer III havent-ne aconseguit la rendició, tancava l'avenç dels Comtes d'Urgell cap a Lleida, i amb la im-